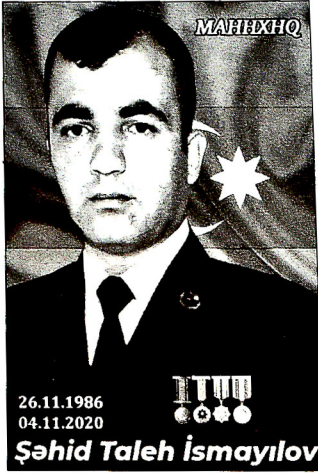

ONU GÖRMƏK ÜMİDİ CƏNNƏTƏ QALDI...

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin MAXE hərbi qulluqçusu, Vətən müharibəsi şəhidi Taleh Səndəl oğlu İsmayilovun (26 noyabr 1986-cı il Lənkəran rayonu, Boladı kəndi - 4 noyabr 2020-ci il Şuşa) həyat yoldaşı Gülay İsmayilova ilə müsahibə

(Əvvəli qəzetimizin 20-21-ci saylarında)

- Şəhid Taleh İsmayilovun Şəhid Ceyhun Hüseynov ilə ailəvi və hərbi xidmət sarıdan bağlılığı, sarsılmaz dostluğu ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

Taleh xidmətə başlayandan 1 ay sonra bizi yanına, xidmətə yaxın Ağcabədi rayonunun Qiyaməddinli kəndinə apardı. İlk vaxtlar alışmadığımız iş rejimi, şəraitəz evlər, atışma səsleri... Atışma səslerinden qorxurdurdu, ilk vaxtlar yaxın ərazidə tanışımız olan insanlar da yox idi. Bu çətin şəraitdə Taleh vardı təkə. O, hər işdən gələndə uşaqların sevinci, ata deyib qabağına qaçıb qucağına atılmaqları, çatışmazlıqları, çətinliyi aradan qaldırırdı və onun işdən evinə dönüşü bizim üçün hər şeyə deyirdi. Hər çətinliyin öhdəsindən birlikdə aşdığımız kimi bunların da öhdəsindən gələcəkdik, buna inanırıq, birlikdə Allaha olan inamımıza, Onun verdiyi gücümüze, qüvvəmizə arxalanırıq. Taleh çalışdı, məni iş yoldaşları ilə ailəvi tanış etsin ki, o, işdə olanda narahat olmayım, danıxmayım, özümü yad hiss etməyim, uşaqlar da danıxmasın, onların da başı qarışsın. Onu da qeyd etdim ki, hərbiçi həyatı şərfli həyat olduğu qədər də çətin həyatdır, bunu yalnız yaşayaqlar bilər. Ona görə də bizi özü kimi hərbiçi ailələri ilə tanış etdirdi, bir-birimizdən müğayət olaq, həmdərd, həmsöhbət olaq. İlk tanış olduğumuz aile Cavanşir Məmmədovun ailəsi idi. Taleh işə başladığı ilk gün hərbi formasını Cavanşir ilə birlikdə əyninə geyinmişdi. İkisi də hərbi kursa birlikdə getmişdilər və ikisi də eyni ixtisas vəzifədə dostlaşmışdılar. Onlar da bizim kimi oraya uzaq rayondan gəlmişdilər. Sonralar Taleh hər dəfə evə gələndə deyirdi ki, bir iş yoldaşım var, adı Ceyhundur, yerli adamdır, bu rayonun Arazbar kəndindədir. Çox yaxşı adamlırlar, hələ anasını görsən, çox xoşun gələr. Çox mehriban ailəsi var, bir gün vaxt olsa, bizim uşaqları görmək istəyirlər, sizi onlara aparacağam. Onlar uzaq deyil, qonşu kənddə olurlar.

Elə oldu ki, qaldığımız evdə problem yarandı, ona görə başqa ev axtarırsınız olduq. Taleh zəng vurdu ki, iş yoldaşım ev tapıb bizə, gəlirəm, gedək baxaq. O, gəldi, maşında Talehdən başqa bir hərbiçi də var idi. Getdik, evə baxdıq. Baxdığımız evdə çatışmazlıqlar vardı. Bu hərbiçi hər sözdə dedi ki, narahat olmayın, bacı, bizim evdəkilər bütün çatışmayanları götürər, bizim evdəkilər kömək edər, hər şeyi yoluna qoyarıq. Evə qayıtdıq. Soruşdum, Taleh, o hərbiçi kim idi? Dedi: "Ceyhundur, haqqında sənə danışdığım oğlan, döyüş yoldaşım, silahdaşım, həmdə can dostumdur". Sentyabr ayı idi. Taleh zəng vurdu ki, ev

var, tapmışıq, rahat evdir, hazırlaş, ora köçürük. Getdik həmin evə, orada əvvəllər tanımadığım bir qadın bizi çox mehribanlıqla qarşıladı. Bizim uşaqları əzizləyir, oxşayır: "Qızım, nə lazımdı, de, biz də sənə kömək edək" - deyirdi. Belə düşündüm ki, yəqin, həmin qadın ev sahibinin qohumlarındandır. Söhbət zamanı həmin mehriban qadın dedi ki, bala, lap yaxşı oldu ki, bizə yaxın qonşuluğa gəldiniz. Sizi həmişə görmək istəyirdik, uzaqda olurdunuz deyə gələ bilmirdik. İndi bütün günü bizdə olarsınız, sizi danıxmağa, özünü yad yerdə kimi hiss etməyə qoymarıq. Mən Ceyhunun anasıyam. Taleh mənim oğlumdur, sən də mənim qızım, gəlinimsən. Nə vaxt nə lazım olsa, biz həmişə sənə, balalarının yanında. Qorub yerdə belə bir insanın adamı ana nəvəsi, ana istəyi ilə qarşılamağı bizə çox güvən verdi. Burada, doğrudanda, öz doğmalarımızın arasındaymışıq kimi heç danıxmaq düşüncəsi yaranmırdı bizdə. Ceyhunun bacıları tez-tez bizə gəlirdi, uşaqları aparıb oynadı, başlarını qatırdılar. Ceyhun Taleh ilə birlikdə işə gedib birlikdə evə gəlirdi. Nə vaxtsa Ceyhun işdə, növbədə olsa, Taleh evə gələ, Şəhla xalalarını danıxdı: "Bala, qardaşın harada qaldı? Onu niyə getirmədin?". Taleh də güllə-güllə ona deyirdi ki, narahat olma, xala, Ceyhun yaxşıdır, işdə növbədədir və ya

Ceyhun sənə balaca qardaşındır. Bir böyük qardaş kimi nə səhvi olsa, sən ona başa sal, həmişə yanında ol, bax Ceyhun sənə tapşırıram ha... Əvvəl də qeyd etdiyim kimi Aprel döyüşləri vaxtında onlar birlikdə, çiyin-çiyinə idilər. O ağır günlərdə mən özüm, Ceyhunun anası, bacıları nigarənçılıqdan nə günə qalmışdıq? Taleh zəng vuranda, Ceyhun zəng vuranda hamımız birgə sevinirdik. Arzu edirdik ki, bircə səslerini eşidək, "Salamatlıqdır" desinlər, bəsimizdir. Bir dəfə Taleh bir şəkil göndərdi. Ceyhunla birlikdə döyüş gedən zaman çəkmişdilər. O şəkili görüb necə sevinmişdik?! Ceyhunun bacıları ilə bir-birimizə elə sarılıb ağlamışdıq ki, şükür, sağ-salamatdırlar... O günlər bitdi. Hər dəfə şükür edirdik, bir-birimizə gözyaşları verirdik ki, çətin günləri geridə qoyduq. Amma bu dəfə o şükürü, o sevinci yaşaya bilmədik, nə onlar, nə də mən...

2020-ci ilin oktyabr ayının 16-ı qızğın döyüşlər zamanı Talehin səsi çıxmırdı, heç demək olar ki, danışmaq istəmir. Bircə kəlmə "Yaxşıyam" deyib "Sağ ol" da demədən telefonu söndürürdü. Bildirdim ki, bu, yaxşı əlamət deyil, Taleh nəşə mənəndən gizlədir, demək istəmir, elə bil mənimlə danışıqdan qaçır. Döyüşlər vaxtı nə qədər çətin anlar yaşasada mənə bildirməzdi, ancaq heç belə danışmazdı. Narahat qaldığım üçün onun

onun işləri çoxdur. Beləcə Şəhla xala öz kiçik oğlu ilə bərabər Talehi də 3-cü oğlu kimi görür, oxşayır, əzizləyir, işə yola salır, qayıtmasını gözləyirdi. Biz bir az heyvətə tec düşsək, Şəhla xalanarahat olar, tez gəlib soruşardı ki, bala, nə baş verir, niyə görmürsünüz? Daim onun bir gözü öz ailəsinin, bir gözü isə bizim üzərində idi. Bu diqqətinə görə Taleh həmişə söhbət düşəndə Şəhla xalaya təşəkkür edirdi. Şəhla xala Talehin uşaqlarını çox istədiyini, onlara görə narahat olduğunu bildiyi üçün həmişə ona deyirdi ki, Taleh, oğlum, sən uşaqlara görə narahat olma, biz burdayıq, onları öz əzizlərimiz kimi saxlayacağıq, sən bircə öz peşənlə məşğul ol, bunlardan nigarən qalma. Şəhla xala hərdən Ceyhunu nəzərdə tutaraq deyirdi ki, Taleh, bircə bu qardaşına da toy edə bilsəydik, rahat olardım... Taleh də güllək deyirdi ki, xala, inşə Allah, əvvəlcə bu erməni cəladlarının iki qardaş bir yerdə dərşini verək, ondan sonra qardaşıma elə bir toy edəcəyik ki, dünyada tayı-bərabəri olmayacaq...

Talehə Ceyhun işdə bir yerdə, hər zaman bir-birlərinin yanında, hər işdə bir-birlərinə arxa-dayaq olar, bir-birlərinə kömək edərdilər. 2017-ci ildə kirayədə qaldığımız evin sahibi evinə qayıdışı oldu, ona görə də biz başqa evə köçdük. Uzaq məsafədə olsaq da Şəhla xala yəndə tez-tez zəng vurur, bizimlə danışıq, halmızla maraqlanırdı. Talehin işdən boş vaxtı olanda gəlirdi evə, birlikdə Şəhla xalagilə gedirdik. Həmişə sağollaşanda Şəhla xala deyirdi ki, mənə bax, Taleh,

telefon nömrəsini təkrar yığanda "İşim var, yoldayam" deyib sağollaşdı. Həmin vaxt nigarən halda məktəbə, uşağın arxasınca getdim. Bu vaxt Cavanşirin yoldaşım mənə zəng vurdu, o, ağlayırdı. Dedi ki, Gülay, Ceyhundan xəbər varmı? Dədim, yox. O, yəne ağladı... Dədim, ola bilməz, yox, indi Taleh mənimlə danışıq, bir şey olsa, deyirdi axı, yoxsa... Tez Taleh zəng vurdu, alə deyən kimi dedim, Taleh, Ceyhun... Taleh doluxsunmuş halda çətinliklə qırıq-qırıq "hə" dedi... Və arıdan bu sualı verdi: "Mən Şəhla xalanın üzünə necə baxaram? O, Ceyhunu mənə tapşırırdı, mən onun qapısına Ceyhunsuz necə gedərəm? Ona nə cavab verərəm?" Dədim ki, bəs sən biliridin, mənə niyə demədin? Dedi: "Bunu necə deyim? Sən uzaqdan eşidib nə hala qalmısın, düşün ki, mən indi gözümlün qabağında... İndi nə haldayam, dostum, qardaşım bildiyim insan... Necə dilimə gətirim?" - dedi. Ağlayırdım, yarımda valideynlər vardı. Onlar ağladıqdan elə hiss etdilər ki, həyat yoldaşım şəhid olub. Onlara dedim ki, yox, qardaşım şəhid olub.

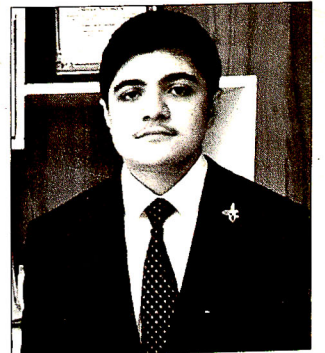
Talehə Ceyhunun yaxınlığını, dostluğunu heç kəs bizim kimi duya, başa düşə bilməzdi. Çünki Şəhla xala ilə bizi çətin günlər, çətinliklər birləşdirmişdi. Biz çətin günlərin dostu idik. İndi də hər iki ailə eyni dərdin daşıyıcısı kimi birləşmişik. Uzaqda olsaq da Şəhla xala tez-tez bizimlə telefonla danışıq. O, Ceyhun deyir, susur, boğulur, qəhərlənir, danışıq bilmir, mən Taleh... Onlar bir-birlərindən ayrı qala bilmədilər, cənnət

də bir-birlərinə qovuşub qardaşlıqlarını davam etdirdilər. Biz də onlarsız, onları günlərin xoş xəyalları ilə onlarsız günlərin acısını daşıyaraq yaşayıyıq, əgər yaşamaq demək olarsa... Taleh Şəhla xalanın yanındaxəcalətli qala bilməzdi. O sualların, o sual doluməzlüm baxışların qarşısında yanib qovrulacaq, əzizləkdik. Bir anaya nə cavab verəcəyəm sualının cavabını ən gözəl formada verdi Taleh. İndi Şəhla xala narahat deyil, yəndə əvvəlki kimi bilir ki, iki oğlu: Taleh və Ceyhun yəndə birlikdədir. Talehburada yaxşı baxa bilməyə də orada o, bala, ca qardaşı Ceyhuna yaxşı baxır, Şəhla xalanın ona tapşırtdıqlarını Ceyhun üçün yerinə yetirir, onu qoruyur... Əbədiyyətə kimi də qoruyacaq...

- Şəhidimiz Vətən müharibəsi bağlayanda döyüşlərə hansı əhval ruhiyyədə yollanmışdı, bu anı necə xatırlayırsınız?

Taleh hələ Aprel döyüşlərindən sonra həmişə deyirdi ki, bizim davamız, mübarizəmiz, qisasımız yarımqıq qalıb. Biz bu davamı bitirməliyik, bir gün torpaqlarımızı düşmən tapdığından geri qaytaracağıq. 2020-ci ildə Tovuz döyüşləri olduğu zaman Taleh çox pis olmuşdu. General-mayor Polad Həşimovun şəhid olmasından sonrakı ilk günlər fikrili, kədərli, hətta hirsli gəzirdi, sanki özündə deyildi. Tez-tez təlim çantasının əskiklərini düzəldirdi. Deyirdi ki, bircə bu müharibə başlamışdı... Mən onun belə hərəkətlərinə irad bildirib deyirdim ki, bəsdir, niyə belə düşünürsən? Sən əsgər, nə vaxt əmr verəcək, sən də əsgər kimi əmrləri icra edəcəksən. Deyirdi ki, Gülay, bir fikirləş ki, mən 45-50 yaş ötmüşəm, ordudan ehtiyata buraxılmışam, evdə oturmuşuq. Muradgil gənc oğlanlardır. Deyirlər ki, müharibə başlayır, uşaqları döyüşə aparırlar. Ona necə olanq biz? Ona mənə də yaşım ötdüyü üçün aparmazlar, uşaqları apararlar. Evdə dura bilərəmki onda? Dözü bilərəmmi? Bir anlıq elə düşündüm ki, biz evdəyik, uşaqlar müharibədə. O səhnəni düşündüm və dedim ki, yox! Dedi ki, bax, görürsənmi olmaz, bu döyüşü biz bitirməliyik. Gələcək nəsillərə, uşaqlarımıza, Azərbaycan körpələrinə müharibə miras qalmamalıdır. Onun bu halına çox pis olurdum... Mənə tapşırırdı ki, hər an hər şeyə hazır olmalıyam. Özü də güllə-güllə, sevinnə-sevinnə verirdi bu tapşırığı. Deyirdim ki, müharibə, qan-qada, ölüm-itim haqqında necə belə rahat, sevinnə-sevinnə danışırsan? Axı birdən sən şəhid olsan, biz nə edirik sənə, onu düşünürsənmi? Güldürdü, yəndə deyirdi ki, elə nə edirəm, sizin üçün, vətənim, xalqım üçün edirəm. Siz mənə canınısınız, amma öncə vəzifəmiz vətəni qorumaqdır.

(Davamı var)

Sevincik NƏSİBOĞLU,
9-cu sinif şagirdi,
şair-publistist, AJB üzvü